

Britanniassa julkaistu NICE-raportti toteaa ja suomalainen selvitys tukee:

**Nikotiinikorvaushoito on yksi terveydenhuollon kustannustehokkaimmista toimenpiteistä**

**Tupakasta vieroituksesta on eri puolella maailmaa laadittu terveydenhuollolle erilaisia hoitosuosituksia ja Suomessa ne ovat myös tekeillä. Uusin kansainvälinen suositus on brittiläisen NICE –instituutin (National Institute for Clinical Excellence) raportti nikotiinikorvaushoidosta ja Britannian markkinoilla olevasta bupropionista tupakoinnin lopettamisen apuvälineinä. Raportti vahvistaa, että tunnetut nikotiinikorvaushoito-valmisteet, kuten Nicorette-depotlaastari, ovat sekä turvallisia että tehokkaita. Suomessa tehty Nicorette-hoitoa koskevat laskelmat osoittavat, että nämä valmisteet ovat kustannustehokkaita.**

NICE-raportti tunnustaa Nicoretten tehon ja turvallisuuden ja korostaa tupakoinnin lopettamisen tärkeyttä Isossa-Britanniassa. Tupakointiin liittyvien sairauksien hoito maksaa pelkästään Ison-Britannian kansalliselle terveydenhoitojärjestelmälle 1,5 miljardia puntaa vuodessa (2,4 miljardia euroa). Suomessa arvio vastaavasta luvusta on noin 200 miljoonaa euroa. Tästä luvusta puuttuvat muun muassa menetetyt elinvuodet ja tuottavuuden lasku. Siksi tupakoinnin vieroitushoitoja pidetään yhtenä terveydenhuollon kustannustehokkaimmista toimenpiteistä. Koska Nicorette-depotlaastarin tyyppiset hoidot ovat niin kustannustehokkaita, NICE ehdottaa tutkittavaksi, mitä kustannushyötyjä saataisiin siitä, että hoitoa annettaisiin myös niille tupakoijille, jotka eivät ole yhtä motivoituneita lopettamaan tupakointia. Tupakoinnin lopettaminen missä tahansa iässä edistää terveyttä sekä välittömästi että pitkällä aikavälillä.

## **Suomalaisen selvityksen tulokset samansuuntaisia**

Elina Eskola, joka on juuri aloittanut tutkijana Helsingin Kauppakorkeakoulussa, selvitti Pro Gradu –työssään keväällä 2002 tupakoinnin lopettamisen kustannustehokkuutta 35 – 65 –vuotiaiden suomalaisten tupakoitsijoiden keskuudessa. Mallissa tarkasteltiin niitä tupakoijia, jotka yrittivät päästä tupakasta eroon joko nikotiinikorvaushoidon avulla tai ilman. Tupakoinnista eroon haluavat ajateltiin jakautuvan kahteen muuten identtiseen ryhmään, joiden välisenä ainoana erottavana tekijänä oli nikotiinikorvaushoidon käyttö. Ryhmiä vertailtiin lopettamisen kustannusten, saavutetun lopettamisprosentin ja lopettamisella säästettyjen elinvuosien sekä hoitokustannusten suhteen. Koska ryhmät olivat muuten identtisiä, ero lopettamisen kustannuksissa oli nikotiinikorvaushoidon hinta. Tätä kustannusta verrattiin nikotiinikorvaushoidon avulla saavutettuihin lisäelinvuosiin.

Eskolan tutkimuksen perusteella nikotiinikorvaushoidolla saavutettavan nykyarvoon suhteutetun lisäelinvuoden hinta vaihteli 674 eurosta 2707 euroon tupakoijan iästä ja sukupuolesta riippuen, kun tupakoinnin lopettamisesta koituvat suorat hoitokustannusten säästöt otettiin huomioon. Tupakoinnista aiheutuvien sairauksien (keuhkohtaumatauti, keuhkosityöpä ja sydänkohtaus) vuotuiset hoitokustannukset vaihtelivat vuonna 1995 miesten kohdalla 2548 – 3015 euron ja naisten kohdalla 855 – 1370 euron välillä. Kaikkia näitä kustannuksia ei luonnollisestikaan voida säästää tupakoinnin lopettamisella, mutta säästöjä voidaan joka tapauksessa saada 1616 – 2128 € miehillä ja 556 – 942 € naisilla, mikä on otettu huomioon edellä mainituissa elinvuoden hintaa kuvaavissa luvuissa (Salo, Pekurinen, 1995). Kun näitä lukuja verrataan yleisesti hyväksyttyyn lisäelinvuoden hintaan, voidaan osoittaa, että nikotiinikorvaushoito on erittäin kustannustehokasta.

”Vaikka absoluuttista kustannustehokkuuden rajaa ei ole Suomessa asetettu, nikotiinikorvaushoito osoittautui erittäin kustannustehokkaaksi kaikkien kirjallisuudessa esiintyvien määritelmien mukaan. Tutkimuksessa saadut tulokset ovat samansuuntaisia kuin muissa teollisuusmaissa tehty nikotiinin korvaushoidon kustannustehokkuustutkimukset”, Eskola kertoo.

## **Tupakoitsija tarvitsee lääkärinkin tukea**

Lääkärit kehottavat yleensä tupakoivaa potilastaan lopettamaan tupakoinnin. NICE-raportti ohjeistaa muun muassa, että potilaan hoitomyyntyvyys ja elämäntilanne on otettava huomioon, kun lääkäri pohtii millaista tukea potilas tarvitsee.

”Oikean tyyppinen vieroitustuki lisää mahdollisuutta päästä irti tupakasta ja lisää hoidon vaikuttavuutta. Nikotiinikorvaustuotteita mietittäessä on pyrittävä löytämään kullekin potilaalle sopiva tuote”, tupakka-asiantuntijalääkäri Kristiina Patja Kansanterveyslaitokselta painottaa.

Hoidon onnistumisen kannalta on tärkeää, että valmisteita käytetään oikein. Esimerkiksi Nicorette-depotlaastari on tarkoitettu käytettäväksi ainoastaan valveilla eli 16 tunnin ajan, ei 24:ää tuntia. NICE-raportin mukaan unihäiriöt ovat tavallisia erityisesti niillä tupakoijilla, jotka käyttävät 24 tunnin laastareita jatkuvasti.

”NICE-raportti kannustaa lääkäreitä ja terveydenhuollon henkilöstöä puuttumaan tupakointiin ja tukemaan tupakasta vieroittautumista. Vaikka hoidon vaikuttavuus ei ole vielä paras mahdollinen, säästyneet elinvuodet, sairaudet ja siinä ohessa merkittävä kustannussäästö osoittavat tupakasta vieroituksen tärkeyden myös Suomessa”, toteaa Patja.

#### **Yhteenveto NICE-ohjeistuksesta Ison-Britannian kansalliselle terveydenhoitojärjestelmälle:**

- Nikotiinikorvaushoitoa suositellaan tupakoijille, jotka ovat ilmaisseet haluavansa lopettaa tupakoinnin.
- Toistaiseksi ei ole riittävästi näyttöä johtopäätösten tekemiseksi siitä, onko jokin nikotiinikorvaushoidoista tehokkaampi kuin toinen.
- Jos tupakoija on alle 18-vuotias, raskaana tai imettää ja haluaa lopettaa tupakoinnin, nikotiinikorvaushoitoa voidaan määrätä terveydenhuollon ammattilaisen kanssa käydyn keskustelun perusteella
- Nikotiinikorvaushoitoon ei juurikaan liity haittavaikutuksia. Yleisimmät haittavaikutukset ovat paikallisia reaktioita (esim. laastari ärsyttää ihoa). Myös lieviä unihäiriöitä esiintyy yleisesti, etenkin tupakoijilla, jotka käyttävät 24 tunnin laastareita.
- Jos tupakoija on altis kouristuskohtauksille, hänelle saa määrätä bupropionia vain, jos tupakoinnin lopettamisesta mahdollisesti aiheutuvat edut arvioidaan suuremmiksi kuin suurentuneet riskit.
- Bupropionin ja useiden lääkevalmisteiden välillä on ilmoitettu lääkeyhteisvaikutuksia

#### **Tupakoinnin lopettamisesta on hyötyä sekä pitkällä että lyhyellä aikavälillä. Kun tupakointi lopetetaan:**

- 1 päivä - 1 viikko lopettamisesta: verenpaine ja sydämen syke normalisoituvat, veren happipitoisuus palautuu normaaliksi, hähä häviää elimistöstä, keuhkot alkavat puhdistua limasta ja muista tupakoinnin aiheuttamista jätteistä, haju- ja makuaisi paranevat huomattavasti, hengittäminen helpottuu, keuhkoputkien supistustila lakkaa ja energisyys lisääntyy,
- 2-12 viikkoa lopettamisesta: elimistön verenkierto paranee, jolloin käveleminen ja juokseminen on helpompaa,
- 3-9 kuukautta lopettamisesta: yskä, vinkuva hengitys ja hengitysvaikeudet vähenevät, kun keuhkojen toiminta paranee 10 prosenttia,
- 10 vuotta lopettamisesta: keuhkosyövän riski vähenee puoleen verrattuna tupakoijaan, sydänkohtauksen riski on samalla tasolla kuin ei olisi lainkaan tupakoinut.

#### **Lisätietoja:**

Tutkija Elina Eskola, Helsingin Kauppar korkeakoulu, puh. 050-539 6501, [elina.eskola@helsinki.fi](mailto:elina.eskola@helsinki.fi)  
Referaatin Elina Eskolan Pro Gradu -työstä voi tilata Kirsti Otterströmilta kts. yhteystiedot alla.

Tupakka-asiantuntijalääkäri Kristiina Patja, KTL, puh. (09) 4744 8956, [kristiina.patja@ktl.fi](mailto:kristiina.patja@ktl.fi)

Nikotiinikorvaushoidosta lisätietoja antaa Kirsti Otterström, Pharmacia Oy, puh. (09) 852 071, suora (09) 8520 7246, GSM 0400 815 437, [kirsti.otterstrom@pharmacia.com](mailto:kirsti.otterstrom@pharmacia.com)

[www.pharmacia.fi](http://www.pharmacia.fi), [www.nicorette.fi](http://www.nicorette.fi)

#### **Lähteet:**

Elina Eskola: The Cost Effectiveness of Nicotine Replacement Therapy in 35-65 Year-old Smokers in Finland, Pro Gradu Helsingin Kauppar korkeakoulu, Kevät 2002

Koko NICE-raportti on luettavissa osoitteessa [www.nice.org.uk](http://www.nice.org.uk)

---

Pharmacia Corporation (NYSE:PHA) on kansainvälinen lääkeyritys, jonka pääkonttori sijaitsee Yhdysvalloissa, New Jersey osavaltiossa. Pharmacia palveluksessa on eri puolilla maailmaa 59 000 ihmistä, joista Suomessa työskentelee 110. Vuosittain uusien lääkkeiden tutkimus- ja kehitystyöhön käytetään yli kaksi miljardia dollaria. Keskeisimpiä tutkimus- ja terapia-alueita ovat syöpäsairaudet, tulehduskivut, keskushermoston sairaudet, silmäsairaudet, infektiosairaudet ja tupakoinnin lopettaminen. Vuonna 2001 Pharmacia oli sekä Suomessa että maailmalla kymmenen suurimman lääkeyrityksen joukossa.